

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ *κατά* ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 46064/07)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

30 Απριλίου 2009

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Παπαθανάσης κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Nina Vajić, *πρόεδρο,*

Χρήστο Ροζάκη,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens,

Giorgio Malinvernì,

Γεώργιο Νικολάου, *δικαστές,*

και τον Søren Nielsen, *γραμματέα τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 7 Απριλίου 2009,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 46064/07) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από έναν υπήκοο του Κράτους αυτού, τον κύριο Δημήτριο Παπαθανάση («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 11 Οκτωβρίου 2007 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Μ. Απέσσο, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Ζ. Χατζηπαύλου, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 22 Απριλίου 2008, η πρόεδρος του πρώτου τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση την αίτηση την ελκόμενη από τη διάρκεια της διαδικασίας. Όπως επιτρέπει το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφασίσθηκε επιπλέον να αποφανθεί το τμήμα συγχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Ο προσφεύγων έχει γεννηθεί το 1932. Είναι δικηγόρος και κατοικεί στην Αθήνα.

A. Το πλαίσιο της διαφοράς

5. Με την απόφαση αριθ.2 με ημερομηνία 9 Ιανουαρίου 1997, η δευτεροβάθμια επιτροπή του υπουργείου Εργασίας ακύρωσε το διορισμό του προσφεύγοντος στη θέση του νομικού συμβούλου της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος με την αιτιολογία ότι δεν πληρούσε τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις.

6. Στις 10 Οκτωβρίου 1997, ο προσφεύγων κατέθεσε ενώπιον της ίδιας επιτροπής αίτηση αναψηλάφησης της εν λόγω απόφασης. Στις 19 Νοεμβρίου 1997, η επιτροπή τον ενημέρωσε ότι η επίδικη απόφαση δεν επιδεχόταν αίτηση αναψηλάφησης αλλά μόνο αίτηση ακύρωσης ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων, και τούτο, εντός εξήντα ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησής της (έγγραφο αριθ. 34158).

B. Η πρώτη διαδικασία που εισήγαγε ο προσφεύγων

7. Στις 10 Δεκεμβρίου 1997, ο προσφεύγων κατέθεσε ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών αίτηση ακύρωσης της απόφασης της δευτεροβάθμιας επιτροπής του υπουργείου Εργασίας με ημερομηνία 9 Ιανουαρίου 1997 για την ακύρωση του διορισμού του στη θέση του νομικού συμβούλου.

8. Στις 30 Ιουνίου 1998, το δικαστήριο κήρυξε την αίτηση απαράδεκτη λόγω εκπρόθεσμου (απόφαση αριθ. 8056/1998). Στις 6 Αυγούστου 1998, ο προσφεύγων άσκησε έφεση.

9. Στις 10 Μαρτίου 2000, με μία ευρέως αιτιολογημένη απόφαση, το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών επικύρωσε την προσβληθείσα απόφαση (απόφαση αριθ. 1096/2000). Στις 26 Ιουλίου 2000, ο προσφεύγων άσκησε αίτηση αναίρεσης. Από το φάκελο προκύπτει ότι η διαδικασία αυτή δεν είχε συνέχεια.

Γ. Η επίδικη διαδικασία

10. Στις 15 Ιανουαρίου 1998, ο προσφεύγων κατέθεσε ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών αίτηση ακύρωσης του εγγράφου αριθ. 34158 της δευτεροβάθμιας επιτροπής του υπουργείου Εργασίας.

11. Στις 30 Ιουνίου 1998, το δικαστήριο κήρυξε την αίτηση απαράδεκτη, με την αιτιολογία ότι το προσβαλλόμενο έγγραφο δεν είχε εκτελεστό χαρακτήρα και δεν μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο αίτησης ακύρωσης (απόφαση αριθ. 8057/1998).

12. Στις 20 Οκτωβρίου 1998, ο προσφεύγων άσκησε έφεση. Η συζήτηση έλαβε χώρα στις 11 Μαρτίου 1999.

13. Στις 19 Μαρτίου 2000, το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών επικύρωσε την προσβληθείσα απόφαση (απόφαση αριθ. 1097/2000). Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα στις 15 Νοεμβρίου 2000.

14. Στις 14 Δεκεμβρίου 2000, ο προσφεύγων άσκησε αίτηση αναίρεσης.

15. Στις 13 Δεκεμβρίου 2004, το πρώτο τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας, αποτελούμενο από πέντε μέλη, με μία ευρέως αιτιολογημένη απόφαση, παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον της επταμελούς σύνθεσής του (απόφαση αριθ. 3517/2004). Η συζήτηση έλαβε χώρα στις 9 Μαΐου 2005.

16. Στις 10 Απριλίου 2006, η επταμελής σύνθεση του πρώτου τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας υιοθέτησε τα συμπεράσματα του Διοικητικού Εφετείου και απέρριψε την αίτηση (απόφαση αριθ. 1054/2006). Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε και θεωρήθηκε στις 16 Απριλίου 2007.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

17. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραγνώρισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας», όπως αυτή προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθῇ (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό (...) δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

18. Η Κυβέρνηση αντικρούει τη θέση αυτή.

19. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 15 Ιανουαρίου 1998, με την κατάθεση της αίτησης ακύρωσης ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, και

περατώθηκε στις 10 Απριλίου 2006, με την απόφαση αριθ. 1054/2006 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Διήρκεσε επομένως οκτώ έτη και πάνω από δύο μήνες για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

20. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

21. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μίας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του, και ειδικότερα την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, την συμπεριφορά του προσφεύγοντος και εκείνη των αρμοδίων αρχών, καθώς και της σημασίας της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

22. Το Δικαστήριο έχει εξετάσει πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Frydlender*).

23. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του επί του ζητήματος αυτού, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δε συνάδει με την απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

24. Ο προσφεύγων υποστηρίζει τέλος, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης, ότι τα επιληφθέντα δικαστήρια έσφαλλαν στο συλλογισμό τους και ότι δεν εκπλήρωσαν την υποχρέωσή τους να του εγγυηθούν μία δίκαιη δίκη.

Επί του παραδεκτού

25. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 19 της Σύμβασης, έχει ως αποστολή την εξασφάλιση της τήρησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από την Σύμβαση για τα συμβαλλόμενα Κράτη. Ειδικότερα, δεν είναι αρμόδιο να εξετάσει τα πραγματικά ή νομικά σφάλματα στα οποία υποτίθεται ότι περιέπεσε ένα δικαστήριο, εκτός αν και στο μέτρο που θα μπορούσαν να θίξουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που προστατεύονται από την Σύμβαση (*Garcia Ruiz κατά Ισπανίας* [GC], no. 30544/96, § 28, CEDH 1999-I). Το Δικαστήριο δεν μπορεί να εκτιμήσει το ίδιο τα πραγματικά στοιχεία που οδήγησαν ένα εθνικό δικαστήριο να λάβει μία απόφαση έναντι κάποιας άλλης. Σε τέτοια περίπτωση, θα αναγορευόταν σε δικαστή τετάρτου βαθμού και θα παραγνώριζε τα όρια της αποστολής του (*Kemmache κατά Γαλλίας* (αριθ.3), απόφαση της 24 Νοεμβρίου 1994, série A no 296-C, σελ.88, § 44). Μοναδική αποστολή του Δικαστηρίου, ως προς το άρθρο 6 της Σύμβασης, είναι να εξετάσει τις προσφυγές που ισχυρίζονται ότι τα εθνικά δικαστήρια παραγνώρισαν τις συγκεκριμένες διαδικαστικές εγγυήσεις που διατυπώνονται στην εν λόγω διάταξη ή ότι η διεξαγωγή της διαδικασίας στο σύνολό της δεν εγγυήθηκε στον προσφεύγοντα μία δίκαιη δίκη (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Donadze κατά Γεωργίας*, αριθ. 74644/01, §§ 30-31, 7 Μαρτίου 2006).

26. Εν προκειμένω, τίποτα δεν οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η διαδικασία, στη διάρκεια της οποίας ο προσφεύγων μπόρεσε να εκθέσει όλα τα επιχειρήματά του, δεν ήταν δίκαιη. Το Δικαστήριο δε διακρίνει πράγματι καμία ένδειξη αυθαιρεσίας στην εξέταση της διαφοράς από τα επιληφθέντα δικαστήρια ούτε παραβίαση των δικονομικών δικαιωμάτων του ενδιαφερόμενου.

27. Έπεται ότι η αιτίαση αυτή είναι προδήλως αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

28. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

29. Στο έντυπο της προσφυγής, ο προσφεύγων ζητούσε 1.000.000 ευρώ για ηθική βλάβη και διάφορα άλλα ποσά για υλική ζημία. Εν τούτοις, στις παρατηρήσεις του σε απάντηση σε εκείνες της Κυβέρνησης, δεν προέβαλε κανένα αίτημα δίκαιης ικανοποίησης, αν και, στις επιστολές που του εστάλησαν στις 25 Απριλίου και 1^η Σεπτεμβρίου 2008, του επιστήθηκε η προσοχή στο άρθρο 60 του κανονισμού του Δικαστηρίου που ορίζει ότι οποιοδήποτε αίτημα δίκαιης ικανοποίησης στη βάση του άρθρου 41 της Σύμβασης πρέπει να διατυπώνεται εντός της προθεσμίας που τάσσεται για τις παρατηρήσεις επί της ουσίας. Ελλείψει απάντησης μέσα στην προθεσμία που τάχθηκε στην επιστολή της 1^{ης} Σεπτεμβρίου 1998, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν συντρέχει λόγος επιδίκασης ποσού στην βάση του άρθρου 41 της Σύμβασης (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Willekens κατά Βελγίου*, no. 50859/99, § 27, 24 Απριλίου 2003 – *Κωνσταντόπουλος ΑΕ και λοιποί κατά Ελλάδας*, no. 58634/00, § 35, 10 Ιουλίου 2003 – *Interoliva ABEE κατά Ελλάδας*, no. 58642/00, § 35, 10 Ιουλίου 2003 – *Λιτοσελίτης κατά Ελλάδας*, no. 62771/00, § 34, 5 Φεβρουαρίου 2004, *Jarnevic & Profit κατά Ελλάδας*, no. 28338/02, § 40, 7 Απριλίου 2005, *Ουζούνογλου κατά Ελλάδας*, no. 32730/03, § 45, 24 Νοεμβρίου 2005).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς την αιτίαση την ελκόμενη από την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.
3. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 30 Απριλίου 2009 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος